

Kleine mensen in de grote wereld

Een studiedag over jeugdhulp aan jonge kinderen en hun context

Workshop 1

Panelgesprek over het huidig en toekomstig beleid en de praktijk van de jeugdhulp aan jonge kinderen.

Panelgesprek met:

- Harriet Ward (Loughborough University)
- Tim Stroobants (Kind en Gezin)
- Benedikte Vandenbruel (Jongerenwelzijn)
- Arnold Schaek (CKG Open Poortje)
- Frank Van Holen (Pleegzorg Vlaams-Brabant & Brussel, VUB)

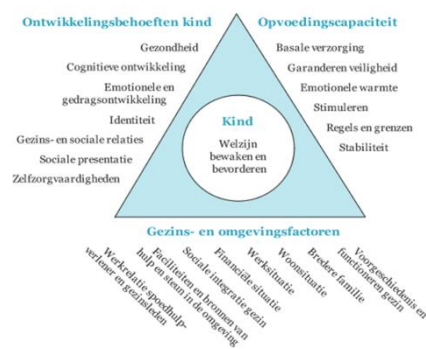
Gemodereerd door Ankie Vandekerckhove (VBJK).

We gaan in gesprek over de thema's uithuisplaatsing van jonge kinderen, het belang van continuïteit in hulpverleningstrajecten, de plaats van pleegzorg en verblijf in de hulp aan jonge kinderen en hun context, ... Het panelgesprek gaat door in een kleinere groep, waardoor ook de deelnemers mee kunnen deelnemen aan het gesprek. De voertaal is Engels.

Workshop 2

Dagopvang 'De Step' binnen vzw de Loods

Vzw De Loods (Loker) | Eva Leroy | Zorgcoördinator

Dagopvang 'De Step' binnen vzw De Loods (een Organisatie voor Bijzondere Jeugdzorg) wil maximaal inzetten op participatief aan de slag te gaan met zorgfiguren voor de hele jonge kinderen (0-3 jaar). Het uitgangspunt van De Step is dat er wordt gekeken naar wat ouders kunnen (draagkracht) en wat ze nodig hebben. Hierbij wordt rekening gehouden met de ontwikkelingsbehoeften van het kind, de omgevingsfactoren, mogelijkheden van de ouders of andere zorgfiguren om een veilige hechting bij het kind te

bewerkstelligen. Continuïteit, stabiliteit, voorspelbaarheid, opvoedingszekerheid en zorg op maat vormen de bouwstenen van de hulpverlening. Hierbij worden noden van ouders en kinderen centraal geplaatst. Dit wordt uitgewerkt aan de hand van de opvoedingsdriehoek waarin er een wisselwerking is tussen drie partijen (ouders, kinderen en begeleiders) vanuit een oplossingsgerichte invalshoek.

Workshop 3

Handelingsgericht aan de slag met 0- tot 6-jarigen in een OIOC

**OIOC Ter Heide (Rijmenam) | Cathérine Van de Kerckhof | kinderpsycholoog |
Lieke Van Cann | gezinsbegeleider**

De onthaal-, observatie en – oriëntatiecentrum (OIOC) in Vlaanderen hebben een jarenlange expertise opgebouwd in het aanleveren van diagnostiek en advies betreffende de aangewezen hulpverlening in Problematische leefsituaties. De OIOC zijn sinds enkele jaren aan de slag met hun protocol voor handelingsgerichte diagnostiek. In deze workshop wordt stilgestaan bij de manier waarop aan diagnostiek bij jongere kinderen en hun context wordt vorm gegeven. Hoe krijgt dit binnen een reguliere werking binnen het OIOC vorm en welke inzichten liggen aan de basis? Er wordt ook ingegaan op het innovatief project “SAMEN” rond vroegdetectie en samenwerking bij kinderen van 0 tot 6 jaar en hun gezin. Dit alles wordt praktijkgericht toegelicht aan de hand van casussen.

Workshop 4

Een praktijkgerichte methodiek inzake gezinsbegeleiding met als finaliteit gezinshereniging

VUB (Brussel) | Frank Van Holen

In 2016-2017 werd een herenigingsmethodiek uitgewerkt op basis van (1) een literatuuronderzoek betreffende werkzame methodieken gericht op hereniging met de ouder(s) na een plaatsing, (2) een dossieronderzoek in de Vlaamse pleegzorg naar hereniging na perspectiefzoekende pleegzorg en met een geplande hereniging geassocieerde factoren, (3) bestaande goede praktijken binnen de pleegzorgsector en de ruime context van Vlaamse jeugdhulpverlening en (4) toetsing met de pleegzorgpraktijk.

Om een beslissing te nemen over het al dan niet herenigen van kinderen met hun ouders wordt gebruik gemaakt van een recent door Wilkins en Farmer (2015) in Groot-Brittannië ontwikkeld risicoclassificatiesysteem. Dit risicoclassificatiesysteem is gebaseerd op bevindingen uit wetenschappelijk onderzoek. Het leidt tot een heldere risicoclassificatie waaruit concrete doelstellingen en een prognose kunnen worden afgeleid. We bespreken de herenigingsmethodiek waarin zowel verplichte als facultatieve modules worden aangeboden en staan nadrukkelijk stil bij het risicoclassificatiesysteem.

Workshop 5

Kleine kinderen, grote zorgen. Over Infant Mental Health in een CIG.

CIG Huis Ter Leye (Kortrijk) | Lotte Soete | Stafmedewerker & Orthopedagoog

De hulpverlening voor jonge kinderen focust vaak op ouderbegeleiding of het zoeken naar gedeeld ouderschap. Te weinig wordt naar de kinderen zelf gekeken. In de workshop worden enkele theoretische kapstokken aangereikt van waaruit het gedrag van jonge kinderen betekenis kan krijgen. We bespreken samen enkele casussen vanuit de infant mental health-bril. We zoomen in op het gedrag van baby's, peuters en kleuters en de betekenis van dat gedrag in de relatie met de ouder(s)/opvoedingsfiguren.

Workshop 6

Als jonge kind opgroeien in de leefgroep: gewoon en toch bijzonder

Vereniging Ons Tehuis (Ieper) | Delphine Levrouw | Verantwoordelijke Verblijf & CBAW en projectverantwoordelijke 'back to basics'.

Opgroeien en ontwikkelen in een "zo gewoon mogelijk", veilig en warm klimaat is voor alle kinderen belangrijk, en eigenlijk nog meer wanneer je met 9 andere kinderen die je niet kent samen in een organisatie opgroeit. Dat klimaat creëren is een heel belangrijke, maar niet evidente taak van de begeleiders die in leefgroep werken. Tijdens een interactieve sessie staan we via stellingen stil bij het belang en de uitwerking van een positief leefklimaat in residentiële settings en de speciale ingrediënten hiervoor in een leefgroep "jonge kinderen" 0 – 6 jaar.

Workshop 7

Intensieve gezinsbegeleiding als volwaardig antwoord op maatschappelijke kwetsbaarheid en generatie(kans)armoede in gezinnen met jonge kinderen in de diverse samenleving

De Tuimel (Berchem)

De Tuimel ontstond en werd erkend als project binnen K&G in 1991. Ondertussen zijn we een deelwerking van CKG Het Open Poortje, en hebben vele CKG's een 'Tuimelwerking' als module.

Onze doelgroep bestaat uit maatschappelijk kwetsbare gezinnen, en gezinnen die leven in generatie(kans)armoede. Omdat onze samenleving, en zeker de steden, steeds diverser worden, zien we dit ook weerspiegeld worden in onze oudergroep.

Onze kernopdracht is het bieden van opvoedingsondersteuning. Dit doen we in de breedst mogelijke betekenis: eigen plaatsingsverleden, slechte huisvesting, laag inkomen,... van ouders hebben allemaal invloed op opvoeden. Een ander en nog belangrijker werkpunt in onze gezinnen is hechting.

Ouders geven hun eigen (onveilige) gehechtheid door aan hun kinderen, dus –vertrekkend vanuit de krachten - bieden wij een warme setting waarin we intensief, betrokken en aanklampend aan de slag gaan met hen, de kans bieden op een betere hechting zodat het risico op onveilige gehechtheid bij hun kinderen kleiner wordt.

Workshop 8

Geweldloos en verbindend communiceren met jonge kinderen

Namaskara | Hendrik Gaublomme

Als begeleider van kinderen en jongeren is er heel wat te communiceren. Deze workshop belicht vooral de communicatie rond het aanbieden en opvolgen van grenzen. Er zijn twee mogelijkheden, nl. leiden of begeleiden. Beide kunnen verbindend werken.

Leiden: Als een grens overschreden wordt, verwachten kinderen respectvolle leiders. Deze hebben een aantal kenmerken: duidelijk, ernstig, zelfzeker, rationeel en zeker niet geëmotioneerd (boos, onmacht, frustratie). De grootste uitdaging in het efficiënt aanbieden van structuur is het behouden van je zelfzekerheid, ernst en geduld. We gaan in op het efficiënt aanbieden en bewaken van grenzen.

Begeleiden: Is het opzetten van een langer traject. Het eindresultaat is nog ver weg, op weg zijn is belangrijk. Als begeleider sta je open voor discussie, je handelt als een coach. In een begeleiding zijn er nooit straffen, je kan wel afspraken maken. We gaan in op de vier stappen van begeleiding, nl. 1) waarneming, 2) gevoel, 3) behoefte en 4) verzoek.

Het is belangrijk een onderscheid te maken tussen leiden of begeleiden, voor jezelf maar ook voor de ander. Kinderen en jongeren lezen dit uit je lichaamstaal. Net daarom is een juiste lichaamstaal de basis van geweldloos of verbindend communiceren.

Workshop 9

Co creatie met ouders en jonge kinderen in armoede als overlevingsstrategie .

CKG Kapoentje (Oostende)

Reeds een 10-tal jaar stellen we vast dat het rechtstreeks toegankelijk aanbod van ons CKG continue te kampen kreeg met hulpvragen ten gevolge van kansarmoede. Ook op vandaag blijkt nog steeds dat het aantal gezinnen binnen de Integrale Jeugdhulp (IJH) zeer groot is. Via dialoog hebben we met de gezinnen zelf een weg afgelegd ter voorkoming van doorverwijzing naar ingrijpende hulp binnen IJH. Vanuit hun noden, dagelijkse overlevingsstrijd, werden concrete projecten opgestart als armoedeverzachting en emotionele ondersteuning.

Vanuit het samen erkennen en herkennen bij elkaar gingen we aan de slag. De resultaten zijn mooi , met op vandaag een ontmoetingshuis, het Kangaproject voor moeders uit derde landen, een oudercrèche , en daarbovenop heel wat materiële ondersteuning .....

In deze workshop krijg je het verhaal van vallen en opstaan, en de lessen die deze gezinnen ons geleerd hebben.

Workshop 10

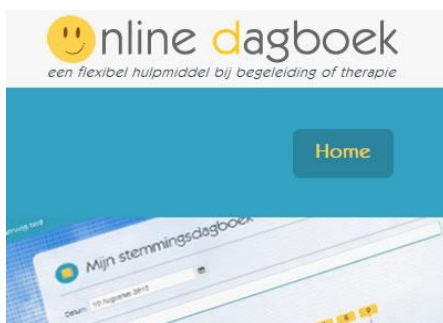
“Ik kan dingen zeggen die ik niet durf zeggen in het echt”

Het gebruik van onlinedagboeken binnen de begeleiding van kinderen en jongeren

Artevelde Hogeschool, Opleiding pedagogiek van het jonge kind (Gent) | Giselinde Bracke | Docent en onderzoeker

In de app-store vind je ‘onlinedagboeken’ bij de vleet: stemmings-registraties, stappentellers, eetdagboeken,... al dan niet evidence-based of professioneel ontwikkeld. Bij de begeleiding van kinderen en jongeren worden dergelijke onlinetoepassingen echter slechts sporadisch ingezet. Deze vaststelling was voor KULeuven en Arteveldehogeschool de aanleiding om samen met Online-Hulpverlening.be een professioneel onlinedagboek voor welzijnswerk, de (geestelijke) gezondheidszorg en onderwijs te ontwikkelen in samenspraak met 46 werkveldorganisaties en 240 hulpverleners en zorgverstrekkers. Dergelijk onlinedagboek biedt heel wat voordelen binnen het werken met kinderen en jongeren. In verder onderzoek werd ingegaan op het kwalitatief inzetten van het onlinedagboek in blended hulpverlening. Het dagboek kan zowel binnen de diagnostische als de behandelingsfase ingezet worden en kan zo meerdere doelen beogen: assessment van klachten en uitlokkende/instandhoudende factoren, bevorderen van het zelfinzicht, opvolgen/oefenen van therapie-opdrachten, impactmeting van de behandeling, betrekken van de omgeving, metacommunicatie over het therapeutisch proces,...

In deze met praktijkvoorbeelden doorspekte workshop maken de deelnemers kennis met onlinedagboeken en met www.onlinedagboek.be. Je leert werken met een onlinedagboek op maat van: de (taal van) kinderen en jongeren, de fase van het begeleidingsproces, de visie op het begeleidingsproces en de mogelijkheden van de hulpverlener. Samen met de deelnemers verkennen

we de succesfactoren bij het inzetten van het onlinedagboek en de meerwaarde en valkuilen voor zowel het kind of jongeren en de hulpverlener bij het gebruik van deze tool in een blended hulpverleningsproces. De 'onlinedagboek.be'-tool is een talige tool (ook gebruik van pictogrammen is mogelijk) en is nu in gebruik bij kinderen vanaf 6/7 jaar. Kunnen lezen (al is het maar het wachtwoord), is dus wel een voorwaarde.